

Bilag 29 – Opsamling på tema 4 om plantebaserede fødevarer

Baggrund

1. marts afholdtes to tekniske møder inden for temaet plantebaserede fødevarer. Til alle møder er oplægsholdernes præsentationer delt med mødedeltagere. Præsentationerne kan desuden tilgås [her](#). Deltagerkredsen på møderne har været fødevareministeren samt landbrugs- og fødevarereordførere fra de politiske partier. Der har desuden været deltagelse fra øvrige ordførere f.eks. klimaordførere.

Tabel 1

Mødeoversigt over teknisk spor 3 (forskning og udvikling)			
Møde nr. og fokus	Tidspunkt	Oplægsholdere	Udsendt baggrundsmateriale
1) Fra foder til føde	Mandag den 1. marts	<i>Arealanvendelsen i Danmark 2030-2050</i> ved CONCITO, <i>Udviklingsveje mod et mere plantebaseret fødevarer-system</i> ved Københavns Universitet, <i>Efterspørgsel på plantebaserede fødevarer</i> ved SEGES	Ingen.
2) Nye værdikæder	Mandag den 1. marts	Food & Bio Cluster Denmark, Plantebranchen Paneldebat ved Landbrug & Fødevarer, Dansk Vegetarisk Forening, Rådet for Grøn Omstilling, SEGES og Frej	Ingen

Kilde: Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

I de følgende afsnit opsummeres kortfattet de informationer, der er blevet præsenteret eller efterspurgt i forbindelse med de tekniske møder.

1) Fra foder til føde

På første møde var der fokus på behovet for og potentialet i en mere plantebaseret kostsammensætning. Der var særligt fokus på klimabelastningen af den nuværende produktion samt arealforbruget til foder. Desuden blev efterspørgslen på plantebaserede fødevarer gennemgået.

Arealanvendelsen i Danmark mod 2030 og 2050 ved Concito

Verdens fødevarer-system skal fylde meget mindre og mætte mange flere. I dag fylder husdyrproduktion ifølge CONCITO en stor del af det globale landbrugsareal, mens kun ca. 20 pct. af kalorier og 40 pct. af proteiner, der spises af mennesker, kommer fra husdyr¹. Fødevarerproduktionen står for ca. 26 pct. af de

¹ Our World in Data

samlede globale udledninger (ca. 14 mia. ton CO₂ ækv.), og ca. to tredjedele af emissionerne kommer ifølge CONCITO fra den animalske produktion².

CONCITO fremførte, at det i Danmark er ca. 80 pct. af det dyrkede areal, der anvendes til foder til animalsk produktion, og derudover anvendes afgrøder fra et areal på ca. 600.000 ha i udlandet til foder til den danske produktion. Bælgsæd udgjorde kun i alt ca. 27.000 ha i Danmark i 2020, hvoraf tre fjerdedele er hestebønner. CONCITO fremførte, at hvis det skal blive rentabelt at forædle på bælgsæd til danske forhold, skal vi op på 100.000 ha.

CONCITO mener, at der frem mod 2050 vil være behov for en ny balance mellem animalsk og plantebaseret fødevarerproduktion, hvis klimareduktionsmålene skal nås.

Udviklingsveje mod et mere plantebaseret fødevarerystem ved Christian Bugge Henriksen, Københavns Universitet

Københavns Universitet præsenterede uddrag af nogle af de nyeste markeds- og investeringsanalyser, der viser, at forarbejdningsleddet i den plantebaserede fødevarerproduktion forventes at vokse hurtigt frem mod 2030³. Der er en sundhedsøkonomisk gevinst ved at flere danskere omlægger kosten til mere plantebaseret. Endvidere er en mere plantebaseret kost klimavenlig. Følger man de nye officielle kostråd kan det ifølge forskeren fra Københavns Universitet reducere klimabelastningen af kosten på mellem 36 og 66 pct.

Københavns Universitet har i en analyse opgjort drivhusgasemissionerne i 2018 fra dansk landbrug (inkl. LULUCF fra Danmark og importeret soja) til 23,33 mio. ton CO₂ ækv.⁴ Det er brugt som referenceværdi for beregning af en række scenarier for omstillingen af dansk landbrug. Det indeholder parametre som implementeringen af kostrådene, erstatning af importeret soja med dansk protein og etablering af skov på landbrugsjord. Analysen viser, at man kan opnå en samlet reduktion (ift. 2018-emissioner) på op til 86 pct. af landbrugets drivhusgasemissioner ved en 100 pct. implementering af kostrådene (eller EAT-lancet guidelines, som kostrådene er baseret på).

Københavns Universitet fremførte, at den animalske produktion i Danmark har udfordringer ift. faldende realpriser⁵, stigende produktion af grisekød i Kina og faldende beskæftigelse i branchen⁶. Fordelene ved en mere plantebaseret fødevareresektor er, ifølge Københavns Universitet, blandt andet en mere robust fødevarerproduktion med en øget indtjening og langsigtet beskæftigelse for fødevarer- og landbrugssektoren.

Ifølge Københavns Universitet er barriererne for et mere plantebaseret fødevarerystem i Danmark bl.a., at den animalske baserede værdikæde er blevet udviklet og konsolideret gennem mange årtier, at der er krav om forrentning af eksisterende investeringer i maskiner og bygninger, og at den plantebaserede værdikæde endnu ikke har udviklet de nødvendige samarbejdsrelationer og organisatoriske kompetencer.

Efterspørgsel på plantebaserede fødevarer ved SEGES

Forbrugerne ønsker i fremtiden at spise mere plantebaseret mad. Således svarer 47 pct. af alle adspurgte danskere i en undersøgelse foretaget af SEGES og Dansk Vegetarisk Forening⁷, at de i fremtiden

---

² Baseret på data fra Poore, J., & Nemecek, T. (2018). Reducing food's environmental impacts through producers and consumers. *Science*, 360(6392), 987-992.

³ Meticulous Research (2020) og Allied Market Research (2020)

⁴ Prag, A. og Henriksen, C.B. (2020). Transition from Animal-Based to Plant-Based Food Production to Reduce Greenhouse Gas Emissions from Agriculture - The Case of Denmark. *Sustainability* 12 (19), 8228

⁵ OECD-FAO Agricultural Outlook 2021-2029

⁶ Statistikbanken (2020). Beskæftigede efter køn, branche (DB07) og tid

⁷ SEGES og Dansk Vegetarisk Forening (2021). Efterspørgslen på danske proteinafgrøder til plantebaserede fødevarer. [https://www.landbrugsinfo.dk/-](https://www.landbrugsinfo.dk/-/media/landbrugsinfo/public/4/5/a/rapport_eftersporgsel_danske_proteinafgroder_fodevarer.pdf)

[/media/landbrugsinfo/public/4/5/a/rapport_eftersporgsel_danske_proteinafgroder_fodevarer.pdf](https://www.landbrugsinfo/public/4/5/a/rapport_eftersporgsel_danske_proteinafgroder_fodevarer.pdf)

forventer at spise lidt eller meget mere plantebaseret. Især efterspørges plantebaserede fødevarer, der er lavet på danske eller nordiske råvarer.

Ifølge SEGES undersøgelse, så forventer forbrugerne primært at spise mere af de velkendte planteproteinkilder (f.eks. ærter, nødder, havre og rug). SEGES og Dansk Vegetarisk Forening har i fællesskab spurgt danske fødevarer virksomheder, hvad de er mest interesseret i at anvende i produktionen. Det er primært de mest velkendte proteinkilder (kikærter, ærter og bønner). Baggrunden for at foretrække at kunne vælge danske råvarer til produktionen er for virksomhedernes vedkommende bæredygtighed og klimahensyn, støtte til lokalområdet og mindre transport. Derudover lægges der for den enkelte afgrøde vægt på et højt proteinindhold, dansk oprindelse og et højt fiberindhold.

SEGES har på baggrund af undersøgelsen konkluderet, at de danske landmænd kan og gerne vil dyrke proteinafgrøder til fødevarer, og at der er et stort potentiale i det voksende marked for plantebaserede fødevarer. Værdikæden for plantebaserede fødevarer er dog fragmenteret og usammenhængende på nuværende tidspunkt.

Undersøgelsen fra SEGES og Dansk Vegetarisk Forening peger på, at der er brug for en bedre koordinering i hele værdikæden fra råvare til tallerken. Som eksempel er der mangel på kapacitet af anlæg og teknologi på dansk jord til proceshåndtering af råvarer – f.eks. sendes ærter til udlandet for at få udvundet proteindelen.

2) Nye værdikæder

På andet møde blev mulighederne, begrænsningerne og barriererne inden for den plantebaserede fødevarerproduktion præsenteret og diskuteret.

Nye værdikæder i den plantebaserede fødevarerproduktion ved Food & Bio Cluster Denmark

Food & Bio Cluster Denmark præsenterede resultaterne af en undersøgelse, de havde foretaget, hvor 80 pct. af forbrugerne har oplevet plantebaserede produkter, der ikke lever op til deres forventninger.

Tæt ved 70 pct. af de forbrugere, som fortsat spiser kød, ønsker at skære ned på deres kødforbrug. Vaner, manglen på inspiration og smagen er de vigtigste årsager til, at det ikke sker. Antallet af produktlanceringer med en vegansk anprisning er i vækst, særligt drevet af plantemælk, konfekturer og køderstatning, men ifølge undersøgelsen skal de have bedre smag og mere variation, så det bliver nemmere at spise plantebaseret. Det kan opnås gennem forbedring af smag, mere variation med nye proteinkilder, convenience-produkter, nye måder at producere på og helt nye kategorier af plantebaserede fødevarer.

Plantebaserede fødevarer er et forholdsvist nyt område, hvor der ifølge Food & Bio Cluster Denmark er behov for at accelerere udviklingen og udvikle nye værdikæder, så vi kan følge med forbrugernes efterspørgsel. Det kræver bedre koordinering i hele værdikæden – fra råvareproduktion ud til forbrugeren. Der er pt. udfordringer for erhvervet med at få opbygget værdikæderne, som blandt andet kræver udvikling af processer og opskalering af udstyr.

Muligheder og barrierer i den plantebaserede fødevarerproduktion ved Plantebranchen

Plantebaserede fødevarer virksomheder er i stor vækst herhjemme og i udlandet. Virksomhederne er typisk innovative og med høje årlige vækstrater. Samtidig er det danske klima optimalt til dyrkning af en lang række proteinafgrøder til human konsum.

Dog er der ifølge Plantebranchen mangel på viden i den plantebaserede fødevarerproduktion i dansk landbrug på grund af et tidligere lavt fokus på de plantebaserede fødevarer i forsknings- og udviklingsprogrammer og et lille hjemmemarked. Plantebranchen fremførte yderligere, at det økonomiske incitament for landmændene for at omlægge til afgrøder til plantebaseret fødevarerproduktion er svagt ift. at producere foder til animalsk produktion.

3) Spørgsmål og svar

Ordførerne har på møderne stillet en række spørgsmål direkte til oplægsholderne. Alle spørgsmål vurderes besvaret mundtligt af oplægsholderne på møderne.